

Dades sectorials

La recuperació de les dades sectorials detectada en el darrer informe anual ha continuat en la major part de sectors, però ha quedat estancat en altres.

Llibre i lectura

- ⊕ L'any 2019, el **sector editorial** català va incrementar la seva facturació en un 1,7 % respecte l'any anterior. Aquesta xifra confirma la situació de creixement lleuger del sector que des del 2015 ha acumulat un increment del 9,3 % de la seva facturació.
- ⊕ Les 422 **biblioteques** del sistema públic de lectura català durant l'any 2016 varen rebre 25,14 milions de visites i varen realitzar 13,3 milions de préstecs presencials, el que suposa un increment del 2,7 % de les visites i una reducció del 1,3 % dels préstecs respecte l'any anterior. La reducció de préstecs presencials s'està compensant amb l'increment del 37,2 % dels préstecs digitals, arribant l'any 2019 gairebé als 300.000 préstecs.

Audiovisual

- ⊕ Els **cinemes** de Catalunya varen veure augmentar l'any 2019 els seus espectadors en un 2,7 % i la recaptació en un 2,5 % respecte l'any anterior.
- ⊖ Caiguda estrepitosa de la quota de **pantalla del cinema** català fins arribar al mínim del 2,3 % del cinema exhibit a Catalunya, tot i haver-se incrementat un 5 % el nombre de llargmetratges produïts (84 l'any 2019).
- ⊖ La **producció en llengua catalana** només atrau al 0,3 % dels espectadors i l'exhibició en llengua catalana no aconsegueix superar el 2,3 % de quota de pantalla.
- ⊕ Bones xifres pel que fa a les empreses desenvolupadores de **videojocs** catalanes. L'any 2018 la facturació de les 160 empreses amb seu a Catalunya ha incrementat un 16,9 % arribant als 429 milions d'euros. La facturació de les empreses catalanes representa un 52,8 % de la facturació en l'àmbit estatal.

Arts escèniques

- ⊖ Durant el 2018 es va experimentar un increment del 6,2 % del nombre d'espectadors als **teatres** de Catalunya superant els 3,5 milions. Per contra, la recaptació va caure un 1,1 %, situant-se en 6.9 milions d'euros.

Música

- ⊖ Tot i el lleuger creixement de les xifres de la **música en viu** l'any 2018 (nombre de concerts ha incrementat un 1,4 %, els espectadors un 1 % i la recaptació un 1,3 %) la tendència d'aquests esdeveniments en els darrers cinc anys és clarament de retrocés. En comparació amb el 2014, el 2018 hi va haver-hi un 9 % menys de concerts i un 5,3 % menys d'assistents. La recaptació es manté igual. Aquest canvis es donen sobretot degut a les xifres de la música popular, mentre que la música clàssica presenta una situació més estable.
- ⊕ El volum de facturació de la **indústria discogràfica** ha incrementat un 16,3 % respecte l'any anterior. Continua la caiguda de la facturació del mercat físic (un 31,6 % respecte l'any anterior), però es compensa amb el 50 % de creixement de la facturació digital.

Museus

- ⊕ Els **museus i col·leccions** de Catalunya han rebut l'any 2019 un total de 26,2 milions d'habitants, un 1,8 % més que l'any anterior, per contra, els participants en les activitats que realitzen aquests equipaments culturals, s'han reduït un 10,6 %, arribant als 2,6 milions.

Dades generals

- ⊕ Els indicadors de referència dels **pressupostos públics** destinats a la cultura estant mostrant dades positives. Després d'anys de caiguda continuada, a partir del 2014 els pressupostos s'estabilitzen i inicien un lleu increment majoritàriament provinent de la millora de les partides destinades a cultura per part dels ajuntaments i de les diputacions. El pressupost en cultura destinat pel conjunt de les administracions catalanes l'any 2019 s'estima que arribarà als 1.073 milions d'euros (un 5,9 % més que l'any anterior). Aquesta quantitat situaria la despesa pública en cultura en 140 euros per habitant i any, set euros més per habitant i any que l'any anterior.
- ⊖ La **despesa total dels ciutadans catalans en oci i cultura** s'ha situat en 5.315 milions d'euros el 2018, una xifra similar a la de 2017, però inferior a la registrada el 2015, any en què va arribar a 5.624 milions. Sembla que es confirma aquesta lleu caiguda iniciada el 2016, fet que ens allunya encara més dels volums de despesa previs a la crisi, on era habitual que se superessin els 7.000 milions.
- ⊕ Catalunya disposa d'un **teixit cultural català** molt destacable gràcies a la gran tradició d'associacionisme d'arreu del territori. Segons les últimes dades publicades per l'enquesta El panoràmic, les entitats de cultura popular representen el 17 % del total de les organitzacions de base social de Catalunya. Un 29 % de les entitats de cultura popular s'han creat abans del 1980; una extensa trajectòria que deixa constància del pes que aquestes organitzacions han tingut i tenen en el teixit associatiu d'aquest país. Pel que fa al nombre d'associats, el document Estat de la cultura popular 2019 del Departament de Cultura comptabilitza 393.371 persones associades en les principals agrupacions i federacions d'associacionisme cultural a Catalunya.
- ⊖ El 2017 a Catalunya hi havia 39.551 **empreses dedicades a activitats culturals**, un 17,3 % més que a l'any 2013, però encara no s'ha aconseguit arribar a la xifra anterior a la crisi del 2008, quan a Catalunya hi havia 42.608 empreses culturals. Entre 2013 i 2017 el volum de **treballadors del sector cultural** s'ha incrementat en un 0,7 % i ha arribat a 104.726 treballadors, xifra que encara queda lluny dels 132.794 treballadors que el sector tenia el 2008.
- ⊖ El **valor afegit brut (VAB)** del sector cultural del 2017 es manté en valors absoluts gairebé igual respecte al 2013, però l'evolució ha estat desigual en els diferents grups d'activitat cultural. Incrementa de forma important el sector de les arts visuals (68,9 %), les arts escèniques (61,5 %), el sector del patrimoni, arxius i biblioteques (45,5 %), audiovisual i multimèdia (36,5 %), i altres serveis relacionats amb cultura (31,3 %). Augmenten en menor mesura les activitats industrials relacionades (8,8 %). Mentre que el sector que menys ha crescut durant aquests cinc anys ha estat el de llibres i premsa, només un 0,4 % respecte del total.
- ⊕ El **comerç de les indústries culturals catalanes amb l'exterior** mostra un saldo positiu que s'ha vist incrementat en els darrers anys. Les xifres provisionals del 2019 situen aquest saldo en 210 milions d'euros, un 59 % superior al del darrer any i gairebé un 75 % per sobre del saldo obtingut l'any 2015. Les exportacions de productes culturals de Catalunya van ascendir l'any 2019 fins als 1.072 milions d'euros.

Apunts sobre l'afectació del covid-19

Encara és prematur establir una valoració de quin serà l'impacte final de la covid-19 sobre els sectors culturals, però comencen a aparèixer algunes evidències que donen compte de la magnitud que pot arribar a assolir.

Segons el Departament de Cultura, la **facturació de les empreses culturals** durant el mes de gener del 2020 van va ser de 45 milions d'euros en un inici d'any espectacular superant la mitjana mensual que es situava entre el 37-40 milions de facturació. Després del confinament, aquesta xifra va caure en picat fins als 8 milions d'euros en el moment més crític, el mes d'abril. A finals de juliol, la facturació de les indústries culturals s'havia recuperat lentament fins arribar als 25,4 milions, una xifra encara molt llunyana de la mitjana mensual de facturació d'aquest sector.

Una de les conseqüències d'aquesta caiguda es la davallada de les **afiliacions a la Seguretat Social**. El mes de juny del 2020, les empreses culturals van perdre un 8,7% menys d'afiliats que al desembre de 2019 en relació amb la pèrdua del 3,6 % menys afiliats del total empresarial de Catalunya.

Al mes de juny de 2020 el sector cultural tenia 149.989 **afiliats a la Seguretat Social**, 5.297 afiliats menys que al març 2020 i 14.278 afiliats menys que al desembre 2019. El nombre d'afiliats del sector cultural ha caigut un 8,7 % entre el mes de desembre del 2019 i el de juny del 2020, enfront del 3,6 % que ha caigut l'afiliació en el context de tota Catalunya.

A inicis del confinament un total de 4.816 empreses culturals van acollir-se a un **expedient de regulació temporal d'ocupació ERTO** amb un total de 43.927 empleats afectats. A inicis de juliol aquestes xifres havien augmentat considerablement fins arribar a les 5.888 empreses i els 52.997 empleats en situació d'ERTO.

L'Acadèmia Catalana de la Música indica que el sector de la **música en viu** ha vist que fins el setembre s'han cancel·lat més de 4.000 concerts amb unes pèrdues d'ingressos estimats en més de 40 milions. A part de les cancel·lacions d'enguany, alerta que el 70 % dels músics no tenen cap concert contractat o aparaulat per al proper any. També es fa ressò de les pèrdues del 65 % dels ingressos del **sector discogràfic** i dels ingressos no percebuts en el període de març a juny de 2020 per part de les **escoles de música** de titularitat privada, que s'estimen en 725.000 euros.

A l'inici del confinament, el Gremi de Cinemes de Catalunya va avisar que cada setmana que els **cinemes** restaven tancats es deixaven de facturar 450.000 euros. Avui dia les sales de cinema han recuperat l'activitat però amb restriccions importants pel que fa a l'aforament.

Recentment, en el decurs de la gala 'Catalunya aixeca el teló!', es va anunciar unes pèrdues per al **sector teatral** de la ciutat de Barcelona de 30,5 milions d'euros, amb 850.000 espectadors menys que la temporada anterior i més de 5.300 funcions cancel·lades de 510 espectacles.

L'Associació de Cambres del Llibre d'Espanya va anunciar el dia de Sant Jordi unes pèrdues estimades a nivell del **mercat editorial** espanyol de fins a 1.000 milions d'euros, un terç de la seva facturació anual. També les exportacions de llibres es veuran ressentides i possiblement es poden arribar a perdre uns 200 milions d'euros en exportacions no realitzades.

Des del sector públic, les **pèrdues d'ingressos dels principals equipaments culturals** degut a la cancel·lació de la programació d'activitat són milionàries. Encapçalen la llista el Gran Teatre del Liceu i el Palau de la Música Catalana amb més de 10 mili-

ons de pèrdues cadascun l'Auditori de Barcelona s'apropa als 5 milions de pèrdues; la Fundació Gala – Salvador Dalí i la Fundació Joan Miró superen els 4 milions de pèrdues cadascun. Les del MNAC, el TNC, el MACBA o el Teatre Lliure, voregen els dos milions d'euros les dues primeres, i el milió i mig les dues segones. Aquest són els exemples més desatacats pel gruix de la caiguda de la facturació, però cal tenir present totes les institucions culturals sense cap excepció acabaran l'any 2020 amb un retrocés importants dels seus ingressos per activitat.

Qui ha aprofitat amb escreix l'oportunitat que els ha ofert el confinament han estat les **plataformes digitals de continguts audiovisuals**. S'han incrementat un 52 % els abonats de les plataformes de vídeo sota demanda, fent que Netflix hagi arribat als 2,7 milions d'abonats; Amazon Prime als 1,2 milions i HBO als 639.000. Actualment el 62% dels catalans estan subscrits a alguna plataforma digital de continguts audiovisuals; és una dada que va en augment i que testifica la consolidació de les transformacions generades per la digitalització de continguts.

La demanda de **llibre electrònic** s'ha incrementat un 410% respecte el mateix període del 2019 i la facturació del llibre digital s'ha incrementat un 269 % a l'abril 2020 respecte a l'abril de l'any anterior. Les biblioteques públiques de Catalunya han fet més de 65.000 préstecs durant la pandèmia a través de la plataforma eBiblioCat.

El mes d'abril es va incrementar un 27,6% la facturació de **música en format digital** respecte al mes de febrer.

En l'àmbit del **patrimoni** ha augmentat les visites als webs de museus; a tall d'exemple, el web del MNAC durant el mes de març va rebre 61.000 visites més respecte al mes anterior.

En aquesta situació afecta de forma substancial els hàbits i les formes d'accés de la ciutadania a la cultura. En conseqüència, obliga als serveis, sectors i organitzacions culturals a repensar les seves estructures, continguts i el seu posicionament en la societat.

